

15/1/1982

EL LLENGUATGE

Privar

La Gran Enciclopèdia Catalana —potser amb un propòsit de síntesi— sembla reduir la significació complexa que el Diccionari Fabra atribueix al verb *privar*. Aquest verb significava primitivament «desposseir» però modernament ha adquirit també el significat de «prohibir». Aquesta reducció de la Gran Enciclopèdia a què ens referim es resol en la definició «fer que algú no tingui allò de què gaudia, allò que necessita o desitja», la qual, en el Fabra, és reforçada amb els termes «desposseir (algú) d'allò de què gaudia» i completada amb la menció explícita dels verbs *defendre* i *vedar* com a equivalents de *privar*. Alguns dels exemples que l'Enciclopèdia reproduïx del Fabra corresponen, però, a aquest darrer significat: *No hi vagis: t'ho privo, te'n privo*. Com a exemple de l'ús popular de *privar*, amb el mateix valor que *prohibir*, recordem l'expressió *cop privat*, que es refereix a la prohibició especial que pesa sobre els boxadors i altres individus d'extraordinària potència muscular, de donar un cop de puny en qualsevol baralla o aldarull en què es puguin veure embolicats.

Però la llengua moderna —segons la documentació recollida pel Diccionari Alcover-Moll, a partir del segle XIX— usa el verb *privar* no únicament com a equivalent de *prohibir* sinó també de *impedir*, significat que no recullen ni el Fabra ni la Gran Enciclopèdia. Si que el recull, en canvi, tal com ja hem avançat, l'Alcover-Moll, amb diverses citacions d'escriptors vuitcentistes i modernistes, entre les quals hi ha la dels cèlebres versos de Maragall: *Aquelles muntanyes / que tan altes són / me priven de veure / nos amors on són*. Aquest ús del verb *privar* és, sens dubte, molt més popular que el de *impedir*, que s'ha mantingut sempre com una forma culta, i nosaltres l'hi preferiríem, sense vacillar, en els diàlegs d'una obra narrativa. En alguns casos gairebé ha esdevingut proverbial, com en la frase *Una cosa no priva l'altra*, i el trobem correntment en els escriptors de llenguatge més acurat: *Mentrestant els cabells gros de Tilda no em privaven de veure l'Idiota...* (Joan Oliver, *Biografia de Lot i altres proses*, pàg. 93). A parer nostre, doncs, l'ús de *privar* com a equivalent de *impedir* és tan legítim com recomanable.

El llenguatge popular recorre sovint també, per a l'expressió de la mateixa idea, a *no deixar*, però només és possible davant els infinitius.

Albert Jané